

KORTFATTAD VOLAPÜK-GRAMMATIK

av

JOHANN KRÜGER
Tidal Vpa

1950

Published by „Societas Polyglottica Universalis“
Amsterdam (Holland)

Filippus Johann Krüger (1911 - 1992),
cifal Volapükanefta de 1977 jü 1984.

KORTFATTAD VOLAPÜK-GRAMMATIK

(Utgiven och tryckt av tidal Johann Krüger)

§ 1. Alfabetet (Lafab) – Uttal (Pron)

A som i dag, b, c som j i det engelska namnet John; ungefär motsvarande dj i 'vädja', d, e som i lek, f, g som i 'gård', h, i, j tonande sje-ljud i franska 'journaliste', k, l, m, n, o som å, p, r, s; t, u som o i 'bonde', u i tyska 'Bude' eller ou i franska 'journaliste', ü som y i 'fyra' eller ü i tyska 'Sünde', v, x, y, som j i 'jaga', z som dz eller zz i det italienska 'mezzogiorno', ä som i 'väg', ö som i 'bön'.

Alla bokstäver uttalas. Diftonger finns icke, utan vokaler, som står intill varandra, uttalas var för sig. Exempel: **Kaut** : **ka-út**, icke **káut**. Vidare är vokalerna alltid långa. Orden betonas på sista stavelsen.

§ 2. Artikel (Lartig)

Bestämda artikeln **el** används endast framför ord, som ej översätts, exempelvis egennamn.

§ 3. Substantiv (Subsat)

Deklination ~ Deklin

Singularis ~ Balnum

Nom. **fat** fader, fadern
Gen. **fata** faders, faderns
Dat. **fate** åt fader, -n
Ack. **fati** fader, faderns
Vok. **o fat!** o fader!

Pluralis ~ Plunum

fats fäder, -na
fatas faders, -nas
fates åt fäder, -na
fatis fäder, -na
o fats! o fäder!

Endast naturligt genus finns. **Fat** ~ fader, **zian** ~ farbror, morbror, **hileon** ~ lejon, **hidog** ~ hund är maskulina. **Mot** ~ moder, **zian** ~ faster, moster, **jileon** ~ lejoninna, **jidog** ~ tik, hynda är feminina. **Men** ~ människa, **cil** ~ barn, **dog** ~ hund, **tab** ~ bord, **buk** ~ bok är neutrer.

Diminutiv ~ **Smalükamavöds**

Gad ~ trädgård, **gadil** ~ liten trädgård; **dom** ~ hus, **domil** ~ litet hus.

§ 4. Adjektiv (Ladyeks)

Adjektiven slutar på **-ik**. De står efter substantivet och är oböjliga. **Gud** ~ godhet, **gudik** ~ god, **jön** ~ skönhet, **jönik** ~ skön, **nat** ~ natur, **natik** ~ naturlig

Komparation ~ **Leigodam gramatik**

Positiv ~ Fümafom	Komparativ ~ Pluamafom	Superlativ ~ Muamafom
Gudik ~ god	gudikum ~ bättre	gudikün ~ bäst
Yunik ~ ung	yunikum ~ yngre	yunikün ~ yngst
Liegik ~ rik	liegikum ~ rikare	liegikün ~ rikast

§ 5. Räkneord (Numavöds)

Grundtal ~ numavöds voik: 1 bal, 2 tel, 3 kil, 4 fol, 5 lul, 6 mäl, 7 vel, 8 jöl, 9 zül, 10 deg, 11 degbal, 16 degmäl, 20 teldeg, 22 teldegtel, 30 kildeg, 100 tum, 1000 mil, 1.000.000 balion, 8.456.123 jölbalion foltumluldegmälmil baltumteldegkil.

Ordningstal ~ numavöds sökaleodik: Den första = **balid**, den andra = **telid**, den tredje = **kilid**, den tionde = **degid**. För det första = **balido**, för det andra = **telido**, för det tredje = **kilido**.

Bråktal ~ dilanums. En halv = **teldil bal**, två femtedelar = **luldils tel**.

Mångfaldighetstal ~ numavöds naedik. Tre gånger = **kilna**, tolv gånger = **degtelna**.

Fyrdubbel, fyrfaldig = **folik**, hundrafaldig = **tumik**. Sjätte gången = **mälidnaed**, för sjätte gången = **mälidnaedo**.

Distributiva tal ~ dilädanums. Två och två, två i sänder = **a tel**, tio och tio = **a deg**.

§ 6. Pronomen (Pönops)

Personliga pronomen ~ pönops pösodik.

Jag = **ob**; du = **ol**; Ni (sing.) = **or**; han = **om**; den; hon = **of**; den, det = **on**; man = **oy**; opersonligt det = **os**. Ex. Det regnar = **reinos**. Vi = **obs**; ni = **ols**; Ni = **ols** eller: **ors**; de m. = **oms**, de (fem.) = **ofs**, de (om saker) = **ons**. Sig = **ok**, **oks**; varandra = **od**, **ods** – Pronom böjs på samma sätt som substantiv: **ob** ~ **oba** ~ **obe** ~ **obi**; **obs** ~ **obas** ~ **obes** ~ **obis**.

Possessiva pronomen ~ pönops dalabik.

Possessiva pronomen bildas av de personliga medelst ändelsen **-ik**. Min, mitt, mina = **obik**. Din, ditt, dina = **olik**; Eder, Er = **orik**; hans = **omik**; hennes = **ofik**; dess = **onik**; vår, våra = **obsik**. Eder, Er, Edra = **olsik**, **orsik**; deras = **omsik**, **ofsik**, **onsik**.

Demonstrativa pronomen ~ pönops jonik.

Denne, denna, detta, dessa, den här, det här, de här = **at**.

Den där, det där, de där = **et**.

Densamma, detsamma = **ot**. Själv = **it**.

Interrogativa pronomen ~ pönops säkik.

Självständiga: Vem? vilken? vilket? = **Kim?** (m.), **kif?** (f.),
kin? (neutrum). Vad? = **Kis?**

Förenade: Vilken? vilket? = **Kimik? kifik? kinik?**

Exklamativa pronomen ~ pönops vokädik.

Vad! vilken! vilket! = **Kiom! kiof! kion!** Ex. Vilket missöde =
Mifät kion!

Relativa pronomen ~ pönops tefik.

Självständiga: Som, vilken, vilket = **Kel; hikel, jikel;**

Förenade: **kelik**. – Person: Den som = **utan, kel;** den som,
det som = **ut, kel;**opers. – det som = **utos, kelos.**

Infinita pronomen ~ pönops nefümik.

Någon = **ek;** icke någon, ingen = **nek.**

Någonting, något = **bos;** icke något, ingenting = **nos.**

Var och en = **alan;** var, varje – fören. = **alik.**

Någon, något, några – fören. = **anik.**

Någon, något – självst. = **an.**

§ 7. Verb (Värbs)

I. AKTIVUM ~ Dunalefom. – Presens ~ **presenatim nefinik**.

Indikativ ~ **fümabidir**.

Verben böjs genom att de personliga pron. läggs till verb-stammen.

Löfob = jag älskar	löfobs = vi älskar
löfol = du "	löfols = I älsken, ni älskar
löfom = han "	löfoms = de : m. "
löfof = hon "	löfofs = de : f. "
löfon = den, det "	löfons = de : om saker "

Reinos = det regnar.

Tempus ~ **Timafom**.

Alla tempus utom presens bildas med prefixen **ä, e, i, o, u, ö, ü**.

Imperfekt ~ **pasetatim nefinik** ~ **älöfob** = jag älskade

Perfekt ~ **presenatim finik** ~ **elöfol** = du har älskat

Pluskvamperf. ~ **pasetatim finik** ~ **ilöfom** = han hade älskat

Futurum ~ **fütüuratim nefinik** ~ **olöfobs** = vi skall älska

Fut. exaktum ~ **fütüuratim finik** ~ **ulöfols** = ni skall ha älskat

Fut. preteriti ~ **pasetofütüuratim nefinik** ~ **ölöfoms** = de (m.)
skulle älska

Fut. ex. preteriti ~ **pasetofütüuratim finik** ~ **ülöfofs** = de (f.)
skulle ha älskat.

Imperativ ~ **Büdabidir.**

Löfolöd! = älska! **löfolsöd!** = älsken!

Optativ ~ **Vipabidir.**

Löfolös! = må du älska! **löfolsös!** = mån I älska!

Konditionalis ~ **Stipabidir.**

Löfoböv = jag skulle älska, om ... **elöfomöv** = han skulle ha älskat, om ...

Infinitiv ~ **Nenfümabidir.**

Löfön = att älska **elöfon** = att ha älskat

Particip ~ **Partisips.**

Löföl = älskande **elöföl** = älskat (supinum)

II. PASSIVUM ~ **Sufalefom.**

Passivum bildas genom tillägg av bokstaven **p** (i presens och infinitiv **pa**) framför verbet.

Palöfön = att älskas, att bli älskad; **palöfob** = jag älskas; **pälöfol** = du älskades; **pelöfom** = han har älskats; **pilöfof** = hon hade älskats; **polöfon** = den, det skall älskas; **pelöfobsöv** = vi hade älskats. ...

Frågeform ~ **Säkastad värba.**

Fråga uttrycks med partikeln **-li**, som läggs till verbets ändelse eller, om predikat saknas, till slutet av en annan, väsentlig satsdel. Ex. **Ospikob-li?** = Skall jag tala? **Nulod binon-li fümik?** **Sio-li u no-li?** = Är nyheten sann? Ja eller nej?

§ 8. Adverb (Ladvärbs)

Ai = alltid; **i** = också; **no** = inte, ej; **ba** = kanske; **is** = här; **ya** = redan; **nu** = nu. Adverb, som bildas av andra ord, slutar på **-o** – **Neito** = om natten; **ädelo** = i går; **odelo** = i morgon; **gudiko** = brå; **gudikumo** = bättre; **gudiküno** = bäst.

§ 9. Prepositioner (Präpods)

Fa = av; **de** = av, från; **in** = i; **ini** = in i; **nen** = utan; **su** = på; **vü** = mellan, bland (två); **bevü** = bland (flera).

Prepositioner, som bildas av andra ord, slutar på **-ü** – **Büdü** = på befallning av; **demü** = me tanke på; **nemü** = i ... namn, å ... vägnar.

Prepositionerna följs alltid av nominativ.

§ 10. Konjunktioner (Konyuns)

E (**ed** framför vokal) = och; **do** = ehuru, fastän; **bi** = emedan.

§ 11 Interjektioner (Linteleks)

Adyö! = Adjö!; **Ag!** = Ack!, O!; **Si!** = Ja!; **Nö!** = Nej!

Närmare upplysningar kan fås från

Dr Arie de Jong, Gramat Volapüka,
E. G. Brill, Leiden, Holland